

เพลง: วรรณกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

Song: Literature on Tourism Promotion

วิภาดา เทารัฐพิทักษ์
Wipada Thaothampitak

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง เพลง: วรรณกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เน้นที่การวิเคราะห์เนื้อเพลงกับแนวทางการสื่อความหมาย โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิจัยเอกสาร ซึ่งเป็นการรวบรวมเนื้อเพลงทั้งเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกกรุงของไทย เพลงจีนสากล และเพลงสากลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 18 เพลง ผลการวิจัยพบว่า ไม่ว่าจะเป็นเพลงในยุคใด สมัยใด สังคมใด ก็มีการกล่าวถึงทรัพยากรการท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน และผู้หญิง/ผู้ชาย (คนรัก) ทั้งสิ้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่ดึงดูด

ให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวหรือมาเยือนสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้กล่าวถึงในเนื้อเพลง อย่างไรก็ตาม การกล่าวถึงวัฒนธรรม ประเพณี งานเทศกาลต่าง ๆ ก็ถือว่าเป็นการสะท้อนค่านิยม พฤติกรรม ประเพณีที่สั่งสมกันมาจนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในสังคม ซึ่งเป็นเสมือนการถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามสู่อนุชนรุ่นหลังโดยใช้เพลงเป็นตัวสื่อสาร นอกจากนี้เพลงยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคนหนุ่มสาวที่มีเรื่องราวของความรักเข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวโดยสรุป เพลงมีส่วนช่วยในการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว เมื่อผู้คนมีการเดินทางท่องเที่ยวก็จะก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและประเทศชาติ รวมทั้งส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ ดีขึ้นด้วย

คำสำคัญ: เพลง / วรรณกรรม / การท่องเที่ยว

Abstract

This research emphasizes on lyric interpretation and its meaning which promote tourism in various sectors: Eco Tourism, Cultural Tourism and Creative Tourism. This is a qualitative research which has achieved by using documents analysis. The documents are lyrics from Thai pop and country songs, Chinese songs and International songs which have been collected since. The 18 selected songs show contents which help promoting tourism from Natural Tourism and Cultural Tourism to Creative Tourism. The research found that tourism resources were mentioned in every selected songs. For example, culture, festivals, people way of life and the relationship between men and women (as a lover). These lyrics are the factors that attract tourists to visit the places mentioned in the songs. On the other hand, the mentioned factors are the reflection of the society as well. The good old tradition of the society can be passed on to the next generation through the songs' lyrics. Moreover, songs can represent romantic relationships between men and women. In conclusion, songs can stimulate and promote tourism. Furthermore, the tourism industry leads to creation of employment which enhances the national economic growth.

Key words: Songs / Literature / Tourism

บทนำ

การสื่อสารมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมากทั้งการติดต่อสื่อสารต่าง ๆ การเจรจา

ทางธุรกิจ หรือแม้กระทั่งการโฆษณาสินค้า ซึ่งการสื่อสารมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข่าวสารข้อมูล เพื่อชักจูงใจ และเพื่อเตือนความทรงจำ โดยวัตถุประสงค์ของการสื่อสารในแต่ละระดับมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันไป ซึ่งจะสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับทั้งฝ่ายผู้ส่งสารและฝ่ายผู้รับสารมีความต้องการที่สัมพันธ์กัน

เพลงจัดได้ว่าเป็นการสื่อสารประเภทหนึ่งที่ทำให้ความบันเทิงและจรจโรงใจ การวิจัยเรื่องเพลงในครั้งนี้อาศัยแบบจำลองกระบวนการสื่อสารแบบทางเดียว กล่าวคือ ในการสื่อสารนั้นเมื่อผู้ส่งสารต้องการจะทำการสื่อสารความคิด ความรู้สึก ข่าวสาร หรือวัตถุประสงค์ของตน ผู้ส่งสารจะต้องทำการเข้ารหัสเสียก่อน โดยนำเอาสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อสารไว้ในรหัส เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน เป็นต้น เพื่อส่งออกไปเป็นสาร ดังนั้นเมื่อผู้ส่งสารทำการเข้ารหัสแล้วก็จะส่งสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารออกไปเป็นสารสื่อไปยังผู้รับสารและผู้รับสารจะต้องทำการถอดรหัสดังกล่าวคือ ทำความเข้าใจต่อรหัสและสารที่ตนได้รับ

เพลงจัดเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่า เพลงเปรียบเสมือนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของมนุษย์ เพลงมีบทบาทต่อผู้คนในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะเพลงเป็นวรรณกรรมที่เข้าถึงผู้คนได้ง่ายกว่าวรรณกรรมชนิดอื่น ๆ เพราะมีขนาดสั้น มีทำนองเฉพาะของแต่ละเพลง ทำให้จดจำได้ง่าย เนื่องจากเพลงมีการเลือกใช้คำ มีการใช้สัมผัส มีการใช้คำ วลี หรือประโยคให้เหมาะกับความยาวของจังหวะเพลง เพื่อสื่อความหมายให้ผู้รับสารเข้าใจได้

เพลงมีหลากหลายมุมมอง หลากหลายมิติ บทบาทของเพลงนั้นเป็นการสื่อสารจากผู้ส่งสาร ซึ่งอาจจะได้แก่ ผู้เขียนเพลงและนักร้องที่ร้องเพลงนั้นสู่คนรับสารที่เป็นผู้ฟัง ในอดีตอิทธิพลของเพลงจะสามารถ

ทำให้บุคคลคลั่งไคล้ในความรัก มีแรงกระตุ้นหรือรันทที่จะทำงาน ในอีกมิติหนึ่ง เพลงก็ถูกใช้เป็นกระบวนการในการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการเดินทางหรือย้ายถิ่น ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) มีการนำเพลงมาใช้เป็นสื่อการท่องเที่ยว อาทิ เพลงไปเที่ยวกัน (เที่ยวหัวใจใหม่) เพลง Let's take a break เพลงเที่ยวไทย ครึกครื้น เป็นต้น ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย แม้กระทั่งแหล่งท่องเที่ยว เช่น พัทยา จังหวัดชลบุรี มีการใช้เทศกาลดนตรีเป็นกิจกรรมเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์เมืองพัทยาในด้านต่าง ๆ เช่น เมืองแห่งเสียงเพลงไร้พรมแดน เมืองท่องเที่ยวแบบครอบครัว เมืองที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวในทุก ๆ ด้าน และเมืองท่องเที่ยวที่ปลอดภัย เพื่อการสร้างการจดจำของนักท่องเที่ยว เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ มีการจัดเทศกาลดนตรีร่วมสมัย ซึ่งได้รับความนิยมไปทั่วโลก อีกทั้งยังมีส่วนช่วยการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เป็นสิ่งจูงใจให้ชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในอังกฤษมากขึ้น ซึ่งรัฐบาลยังคงให้การสนับสนุนการเติบโตของวงการเพลงและการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส, 2556)

บทความวิจัยนี้เน้นที่การวิเคราะห์เนื้อเพลงกับแนวทางการสื่อความหมาย มุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ประเด็นวิเคราะห์มีเป้าหมายเพื่อชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นเพลงในยุคอดีต หรือสังคมใด ๆ สังคมไทย สังคมจีน สังคมสหรัฐอเมริกา หรือสังคมต่างประเทศใด ๆ ในแต่ละยุค ในแต่ละชาติพันธุ์ หรือในแต่ละสังคม เนื้อหาเพลงนั้นมีความแตกต่างหรือคล้ายคลึงกันอย่างไร แสดงออกในมิติใดบ้าง ขอนำเสนอตามรายละเอียดของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาของเพลงกับการสื่อความหมายที่ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว
2. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านวรรณกรรมในรูปแบบของเพลง

เครื่องมือวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative-Research) ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ การวิจัยนี้รวบรวมเอกสารจากเนื้อเพลง โดยใช้เนื้อเพลงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยจำแนกเป็นเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกกรุงของไทย จำนวน 12 เพลง เพลงจีนสากล (ที่แปลงเนื้อเพลงเป็นภาษาไทย) จำนวน 3 เพลง และเพลงสากล (ที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาอังกฤษ) จำนวน 3 เพลง รวมทั้งหมด 18 เพลง ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 เดือน คือ ตั้งแต่ระหว่างวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ.2558 ถึง 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ช่องทางในการรวบรวมข้อมูล คือ จากอินเทอร์เน็ต (Internet) โดยการเข้าถึงเว็บไซต์ต่าง ๆ อาทิ เว็บไซต์ยูทูบ เว็บไซต์เพลงท่องเที่ยว เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกใช้ช่องทางนี้ เพราะเป็นเว็บไซต์ที่รวบรวมเนื้อเพลงตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. รวบรวมผลงานเพลงไทย (ไทยลูกกรุง และไทยลูกทุ่ง) เพลงจีนสากลที่แปลงเนื้อเพลงเป็นภาษาไทย และเพลงสากลที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาอังกฤษ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. จัดหมวดหมู่ผลงานเพลงตามหลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และตีความข้อมูล
4. เรียบเรียงข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ให้เป็นระบบ
- 5.สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เนื้อหาของเพลงกับการสื่อความหมายที่ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว

ประเด็นที่น่าสนใจยิ่งเมื่อวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงกับแนวทางการสื่อความหมายที่ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวการวิเคราะห์ครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี และผู้หญิง (หรือคนรัก) ได้มีการนำมากล่าวถึงในบทเพลง ผู้วิจัยขออธิบายรายละเอียดดังนี้

1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวจัดเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งหมายรวมถึง พื้นที่สิ่งของกิจกรรม หรือมิติอื่นใดที่สามารถให้คุณค่าเชิงการท่องเที่ยว เช่น ความสวยงามตามธรรมชาติ คุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่แก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถปรากฏได้ทั้งในลักษณะของรูปธรรมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยการจับต้อง เช่น สิ่งก่อสร้าง ถ้ำ น้ำตก และของที่ระลึก เป็นต้น และในลักษณะของนามธรรมที่ไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยการจับต้องแต่สามารถสัมผัสได้ด้วยทางอื่น เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตของผู้คน ค่านิยม และการละเล่นการแสดงพื้นบ้าน และความรัก เป็นต้น

เนื้อหาของเพลงได้เน้นถึงความสวยงามของทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่น ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ อาทิ หาดทราย

ชายทะเล เกาะ แก่ง แม่น้ำ ลำธาร น้ำตก ถ้ำ ภูเขา เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความงดงาม อีกส่วนหนึ่งคือ ทรัพยากรหรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น วัดวาอาราม ปราสาท โบราณสถาน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและประกอบกิจกรรมนันทนาการได้ ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางยังสถานที่ ตำบล เมือง ภาค หรือประเทศต่าง ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวที่มีผู้เดินทางไปท่องเที่ยวได้รับผลกระทบทางบวกหลายประการ อาทิ เป็นสิ่งดึงดูดใจให้มีการเดินทางท่องเที่ยว เป็นที่มาของรายได้ ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิต และทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ อีกทั้งยังก่อให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม ไม่สูญหายไป

ตัวอย่างของเพลงที่ได้มีการกล่าวถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวของพื้นที่ต่าง ๆ

- เพลงล่องใต้ กล่าวถึง การเดินทางท่องเที่ยวภาคใต้ ซึ่งมีทั้งป่าเขา ลำเนาไพร คลอง ลำธาร เกาะ และแก่งอันสวยงาม
- เพลงนิราศรักนครปฐม เนื้อเพลงกล่าวถึงความงดงามขององค์ปฐมเจดีย์ พระร่วง และเขาวังแห่งเมืองเพชรบุรี
- เพลงเที่ยวเมืองตรัง ได้กล่าวถึงทรัพยากรท่องเที่ยวของจังหวัดตรังทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น อาทิ หาดเจ้าไหม ถ้ำมรกต สวนสมเด็จพระยา กะพังสุรินทร์ ผู่พะยูน ปะการัง น้ำตก เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป เนื้อเพลงที่มีการพรรณนาถึงความสวยงามของทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นช่องทางหนึ่งที่จะเชื้อเชิญและจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวนั้น

1.2 วัฒนธรรม

วัฒนธรรมเปรียบเสมือนเป็นมรดกทางสังคม เป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้ และเป็นวิถีชีวิตหรือแบบของการดำรงชีวิต หากสังเกตเนื้อหาของเพลงที่ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์พบว่า เพลงสะท้อนความเป็นชนบท และอุปนิสัยของคนในพื้นที่นั้น ๆ เนื้อหาของเพลงมีการกล่าวถึงเทศกาล งานประเพณี ความเชื่อ และวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนในแต่ละพื้นที่ เช่น

- เพลงลาสาวแม่กลอง เนื้อเพลงกล่าวถึงงานวัด บ้านแหลมในช่วงเทศกาลสงกรานต์ มีการสงน้ำและปิดทองพระปฎิมา เนื้อเพลงแสดงให้เห็นถึงเทศกาลและวิถีชีวิตที่คนในชุมชนหนึ่งปฏิบัติสืบทอดกันมา

- เพลงกลืนรูปสุโขทัย กล่าวถึงผู้ชายที่จะไปราชการทหาร ก่อนไปออกรบ มีการจุดธูปไหวศาลพระแม่ย่า พร้อมนำเครื่องรางของขลังติดตัวไป ซึ่งสามารถตีความได้ว่า ผู้คนในสมัยก่อนมีค่านิยม และความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลังว่า หากนำติดตัวไปจะช่วยคุ้มครองให้แคล้วคลาดจากภัยอันตรายต่างๆ

- เพลงหนุ่มเมืองเพชร เนื้อเพลงกล่าวถึงหนุ่มเมืองเพชรบุรีที่ต้องการจะสอนให้ผู้หญิงที่เขารักทำขนมหม้อแกง ซึ่งถือได้ว่าเป็นขนมขึ้นชื่อของจังหวัดเพชรบุรี จังหวัดบ้านเกิดของเขา อีกทั้งฝ่ายชายก็ขอให้ฝ่ายหญิงช่วยสอนวิธีการทำ ซึ่งถือเป็นอาชีพหลักของผู้คนในภาคใต้ อีกทั้งเพลงมีการใช้คำศัพท์ที่เป็นภาษาพื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นด้วย เพลงนี้ชี้ให้เห็นถึงความเป็นชนบท ภาษาพื้นเมือง และวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนของแต่ละพื้นที่

กล่าวโดยสรุป ชนบทธรรมเนียมประเพณี รวมถึงสิ่งที่ตกทอดมาสู่ชนรุ่นหลัง อาทิ ศิลปะการแสดง การแต่งกาย ภาษาพื้นเมือง ความเชื่อ ค่านิยม และมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน เปรียบเสมือนสิ่งที่ดึงดูดใจให้ผู้คนอยากค้นหาและอยากสัมผัส ส่งผลให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น

1.3 ผู้หญิงหรือคนรัก

เนื้อหาของเพลงส่วนใหญ่นอกจากจะบรรยายถึงความงดงามของทรัพยากรท่องเที่ยว และวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตแล้ว ยังมีการกล่าวถึงผู้หญิง/ผู้ชายอันเป็นที่รัก ด้วยการเปรียบเปรยกับเนื้อหาของเพลงที่ถ่ายทอดอารมณ์ต่าง ๆ ทั้งความรู้สึกรัก ผูกพัน สนุกสนาน หรือเศร้าใจที่ต้องจากคนรักไป โดยใช้การผสมผสานเรื่องราวของความรักกับสถานที่ท่องเที่ยว เทศกาล วิถีชีวิตของชุมชน กล่าวคือ เพลงแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของคนหนุ่มสาวที่มีเรื่องราวของความรักเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะความรักนับเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ตัวอย่างเช่น

- เพลงท่าฉลอม เนื้อเพลงกล่าวถึง ความรักที่ผู้ชายมีให้สาวซึ่งเป็นคนรัก โดยเปรียบเปรยความรักกับทะเล เนื้อหาเพลงอ่อนให้หญิงสาวเห็นใจและเมตตาารับรักฝ่ายชาย

- เพลงเชียงรายรำลึก เนื้อเพลงบรรยาย การรำลึกถึงความรักที่หนุ่มสาวเคยมีให้กัน ทำให้หวนคิดถึงภาพบรรยากาศเก่า ๆ ที่ทั้งสองมีความสุขกันที่เชียงราย

- เพลงรักจางที่บางปะกง เนื้อเพลงกล่าวในทำนองประชดประชันถึงหญิงคนรัก ซึ่งทิ้งฝ่ายชายไปมีคนรักใหม่

ตารางที่ 1 แสดงเนื้อหาของเพลงกับการสื่อความหมาย

ประเภทเพลง	ทรัพยากรท่องเที่ยว	วัฒนธรรม/วิถีชีวิต	ผู้หญิง คนรัก
เพลงไทย			
ล่องใต้	✓	✓	✓
ท่าฉลอม	✓	✓	✓
นिरาครักนครปฐม	✓	✓	✓
เซียงรายรำลึก	✓		✓
รักจางที่บางปะกง	✓	✓	✓
เที่ยวเมืองตรัง	✓	✓	✓
มนต์รักแม่กลอง	✓	✓	✓
ลาสาวแม่กลอง	✓	✓	✓
สาวสวนแตง	✓		✓
สาวเพชรบุรี	✓		✓
กลืนรูปสุโขทัย	✓	✓	✓
หนุ่มเมืองเพชร		✓	✓
เพลงจีนที่แปลงเนื้อร้องเป็นไทย			
ปักกิ่งแห่งความหลัง	✓	✓	✓
เกาลูน ฮ่องกง	✓	✓	✓
อาลีซาน	✓		✓
เพลงสากล			
Seattle	✓	✓	✓
San Francisco	✓	✓	✓
New York, New York	✓	✓	✓

ที่มา : ตารางจัดทำขึ้นโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 1 แสดงเนื้อหาของเพลงกับการสื่อความหมาย โดยเน้นการสื่อความหมายที่เกี่ยวกับทรัพยากร การท่องเที่ยว วัฒนธรรม และคนรัก จากการวิเคราะห์พบว่า เพลงไม่ว่าในยุคใด สังคมใด (สังคมไทย สังคมจีน หรือสังคมสหรัฐอเมริกา) ก็มีการกล่าวถึงทรัพยากรการท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน และผู้หญิง/ผู้ชาย (คนรัก) ทั้งสิ้น

2. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่าน วรรณกรรมในรูปแบบของเพลง

เมื่อพิจารณาเนื้อหาข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร ทำให้สามารถเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านวรรณกรรมในรูปแบบของเพลง โดยสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกเป็นประเด็นดังนี้

2.1 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural Attraction) หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ อาจจะเป็นความงามตามสภาพธรรมชาติ ความแปลกตาของสภาพธรรมชาติ สันฐานที่สำคัญทางธรณีวิทยาและภูมิศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์หรือเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) ดังนั้นการที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติผ่านวรรณกรรมในรูปแบบของเพลง อาจทำได้โดยการโปรโมทสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้กล่าวถึงในเพลง ซึ่งแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวอาจจะมีจุดขายที่ต่างกัน แต่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ ในขณะเดียวกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ควรร่วมมือกันในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว และควรเร่งสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวและผู้คนที่ทั่วไปได้ทราบ เพื่อให้ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าไว้ให้แก่รุ่นลูกหลานต่อไป

2.2 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นท่องเที่ยวจากการศึกษาและได้รับความรู้ในพื้นที่ที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการเล่าเรื่องราวผ่านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันเป็นผลเกี่ยวเนื่อง

มาจากองค์ความรู้และการให้คุณค่าต่อสถานที่นั้น ๆ การท่องเที่ยววัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งซึ่งแสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี ศิลปะ การดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละยุคแต่ละสมัย นักท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความเชื่อ มุมมองความคิดความศรัทธา ความนิยมของผู้คนในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนในปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการนำทรัพยากรทางวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการมาท่องเที่ยว และเพื่อเพิ่มความรู้ รวมถึงสื่อความหมายอันเป็นอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ โดยทรัพยากรทางวัฒนธรรมแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ได้แก่ วัฒนธรรมทางวัตถุหรือสิ่งก่อสร้าง และทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ ความรู้ ภูมิปัญญา ความเชื่อ กฎระเบียบแบบแผนเพื่อการปฏิบัติ จินตนาภาพ ความรู้สึกนึกคิด ศิลปะ เป็นต้น (เกรียงไกร วัฒนสวัสดิ์, 2552)

หากจะกล่าวถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพลงนับว่ามีส่วนช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวลักษณะนี้เป็นอย่างมาก โดยจะสังเกตได้ว่า เพลงแต่ละเพลงจะมีการสอดแทรกทั้งสิ่งก่อสร้างทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม เทศกาล ประเพณี หรือแม้กระทั่งความเชื่อไว้ในเนื้อเพลง โดยถ่ายทอดผ่านบทเพลงด้วยอารมณ์และการสื่อความหมายที่ต่างกันไป อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมยังเป็นการช่วยอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมดั้งเดิมในท้องถิ่นต่าง ๆ ให้คนในท้องถิ่นได้ตระหนักถึงคุณค่าและร่วมกันเผยแพร่วัฒนธรรมอันดีงามให้แก่ นักท่องเที่ยว และคนทั่วไปได้อีก การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเน้นที่การศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะ

ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สถานที่ดังกล่าวจะมีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้และการให้คุณค่าของสังคม โดยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี (กาญจนา แสงลิมสุวรรณ และศรัณยา แสงลิมสุวรรณ, 2555)

2.3 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

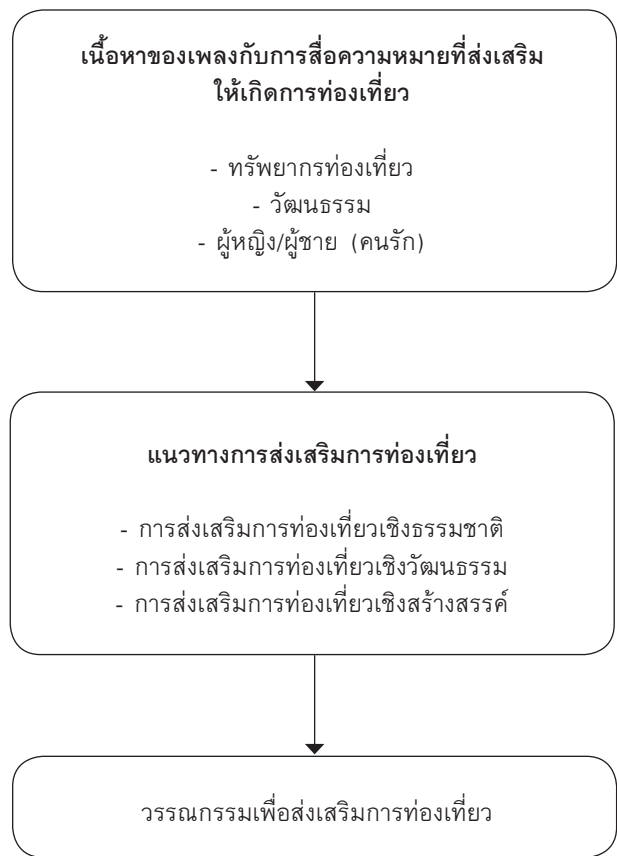
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวซึ่งมอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพ การสร้างสรรค์ตนเองด้วยการมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์จริง (Richards, 2010) โดยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะต้องเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะ ความเชี่ยวชาญ ขนบธรรมเนียม ประเพณีของท้องถิ่น และศักยภาพอันโดดเด่นของสถานที่ไปเยือนมากขึ้น (Richards and Wilson, 2006) รวมถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยเน้นการเรียนรู้ การศึกษาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับผู้คนในชุมชนนั้น ๆ โดยมีเป้าหมายว่านักท่องเที่ยวจะต้องไม่เพียงนักท่องเที่ยว แต่จะเป็นสมาชิกที่ได้มีโอกาสเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกันกับชุมชน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2557) นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวได้มีปฏิสัมพันธ์ ได้ความรู้ ได้รับคุณค่า พร้อมทั้งได้รับความเพลิดเพลินจากการท่องเที่ยวในบริบทของมรดกทางวัฒนธรรม ทั้งนี้แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบสร้างสรรค์จะเน้นที่การสะท้อนถึงควมมีชีวิตวิถีชีวิต และการถ่ายทอดอย่างเป็นรูปธรรมจนทำให้สถานที่ดังกล่าวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

จากแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านวรรณกรรมในรูปแบบของเพลงที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า

การส่งเสริมการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ควรได้รับความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศ โดยการบูรณาการหลายศาสตร์หรือองค์ความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการท่องเที่ยวสูงสุด

การรังสรรค์วรรณกรรมเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลข้างต้นสามารถอธิบายถึงวรรณกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ตามแผนภูมิต่อไปนี้

สรุปและอภิปรายผล

ในการวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงกับการสื่อความหมายที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว พบว่า ไม่ว่าจะเป็นเพลงในยุคใด สมัยใด สังคมใด ไม่ว่าจะเป็นสังคมไทย สังคมจีน หรือสังคมสหรัฐอเมริกา ก็จะมีการกล่าวถึงทรัพยากรการท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน และผู้หญิง/ผู้ชาย (คนรัก) ทั้งสิ้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวหรือมาเยี่ยมเยือนสถานที่ท่องเที่ยวที่กล่าวถึงในเนื้อเพลง นอกจากนี้การกล่าวถึงวัฒนธรรม ประเพณี งานเทศกาลต่าง ๆ ก็ถือว่าเป็นการสะท้อนค่านิยม พฤติกรรม ประเพณีที่สั่งสมกันมาจนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในสังคม เป็นการถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามสู่อนุชนรุ่นหลังโดยใช้เพลงเป็นตัวสื่อสาร อีกทั้งเพลงยังแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของคนหนุ่มสาวที่มีเรื่องราวของความรักเข้ามาเกี่ยวข้อง จากบทความนี้สรุปได้ว่า เพลงมีส่วนช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว เมื่อมีผู้คนเดินทางมาท่องเที่ยวก็จะก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และประเทศชาติ ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

ปี พ.ศ. 2558-2559 รัฐบาลกำหนดให้เป็นปีท่องเที่ยววิถีไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ประเทศไทยในมุมมองใหม่ เน้นคุณค่าที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการมาเที่ยวเมืองไทยผ่านวิถีไทย เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ยอมรับความเป็นไทย ตลอดจนให้เกิดการแบ่งปันประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสนับสนุนให้มีการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีการรับรู้ไปอย่างกว้างขวาง ประเทศไทยถือเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งต่างประเทศให้ความสนใจที่จะเดินทาง

มาสัมผัสและท่องเที่ยวในเมืองไทย ดังนั้นแนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว ควรเสริมสร้างภาพลักษณ์ประเทศไทย โดยการสร้างแบรนด์ประเทศให้แข็งแกร่ง และแตกต่างจากคู่แข่งอย่างชัดเจน เน้นนำเสนอภาพลักษณ์เชิงคุณค่าของไทยสู่จิตใจของนักท่องเที่ยวด้วยเอกลักษณ์ความเป็นไทย และการสร้างความประทับใจผ่านประสบการณ์ที่น่าจดจำ เพื่อการเป็นจุดหมายปลายทางที่ใฝ่ฝันของนักท่องเที่ยว และควรเร่งการเติบโตของรายได้ทางการท่องเที่ยวพร้อมสร้างสมดุลสู่ความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาของเพลงมีการบรรยายถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความงดงาม วัฒนธรรม และความรัก ดังนั้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนควรมุ่งเน้นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรับรู้ เพื่อสร้างการจดจำ และกระตุ้นให้อยากเดินทางมาท่องเที่ยว ผ่านการประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศ เป็นต้น โดยอาจใช้เพลงเป็นสื่อในการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น เพลงรักแต่สาวไทยจากใจหนุ่มมาเลย์ ซึ่งขับร้องโดยนักร้องมาเลเซีย เป็นการผสมผสานวัฒนธรรมกับสถานที่ท่องเที่ยวลงในเนื้อเพลง โดยใช้สถานที่ในประเทศไทย และผสมภาษาไทยในเนื้อเพลง ช่วงแรกของการปล่อยเพลงนี้ลงในเว็บไซต์ Youtube พบว่า มียอดเข้าชมกว่า 450,000 ครั้ง ถือเป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมของประเทศในอาเซียนโดยแฝงความตลกและเล่าผ่านเรื่องราวความรักที่เข้าถึงได้อย่างง่ายดาย นอกจากนี้ยังมีการแปลเป็น 3 ภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษในมิวสิกวิดีโออีกด้วย นอกจากนี้ยังได้ทำการถ่ายทำในหลาย ๆ สถานที่ที่เป็นที่นิยมในประเทศไทย เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ถนนข้าวสาร เป็นต้น

การส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งภายในและต่างประเทศ กระตุ้นโอกาสในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมากขึ้น โดยใช้ “การท่องเที่ยว” เป็นสื่อในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์

วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนกระตุ้นและช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวของประเทศ กระจายรายได้ให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2557). **โครงการ “ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สัมผัสภูมิปัญญาท้องถิ่น ปี2”**. สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2557, จาก <http://www.thaicreativetourism.com/aboutus1/>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). **ประเภทการท่องเที่ยว**. สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2557, จาก <http://www.igpthai.org/NS057/userfiles/files/Tourism.pdf>

เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์. (2552). **ปริทรรศน์นวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: สุมนพิบูลย์ฯ.

กาญจนา แสงลิ้มสุวรรณ และ ศรัณยา แสงลิ้มสุวรรณ. (2555). การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน. **Executive Journal**.

สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส. (2556). **การใช้ดนตรีส่งเสริมการท่องเที่ยวของอังกฤษ**. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2557, จาก <http://news.thaipbs.or.th/content>

สำนักศิลปากรที่ 15 ภูเก็ต. (ม.ป.ป.). **รู้เรื่องวรรณกรรม**. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2557, <http://www.finearts.go.th/fad15/parameters/km/item.html>

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2556). **การจัดการการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เชิงวัฒนธรรม**. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2557, จาก <http://www.dasta.or.th/creativetourism/th/article/156-notice4.html>

Richards, G. (2010). **Creative Tourism and Local Development**. In Wurzburger ,R. Creative tourism A Global Conversation how to provide unique creative experiences for travelers worldwide: at present at the 2008 Santa Fe & UNESCO International conference on Creative Tourism in Santa Fe.New Mexico. USA.

Richards, G., & Wilson, J. (2006). Developing creativity in tourist experiences: A solution to the serial reproduction of culture?. **Tourism Management**, 27, 1408 – 1413.